

Kultur

Slipper langdokumentar

Johnny Cash En langdokumentar viet livet og karrieren til Johnny Cash slippes løs på YouTube i november. Fra 11. november kan Cash-fansen se *The Gift: The Journey of Johnny Cash* gratis i YouTube Originals.

«Båten er et fartøy som drar til Europa lastet med tanker, filosofi, historie og et budskap fra Wittgenstein og meg»

Sigri Sandberg (tekst og foto)

Marianne Heske reddet en mørken gammel trebåt ut av olsokbålet i Skjolden. Nå er den på vei som hovedverk til bokmessen i Frankfurt.

Det er over to år siden nå at en venn fra Skjolden ringte kunstner Marianne Heske og sa hun måtte komme på olsokfest innerst i Sognefjorden. Festen var dagen etter, og de skulle brenne et vrak av en robåt på bålet. Marianne Heske svarte meget bestemt:

- Få den båten ut av det bålet! Og så skjedde. En traktor dro båten ut av olsokbålet.

- Jeg vil ikke ha noe med den råtne saken der å gjøre. Den er din, sa eieren.

- Ok. Tusen takk, sa Marianne Heske.

Båten ble lagret i en garasje i Luster, og tirsdag denne uken står den i fjæra ved Skjolden, på en tilhenger. Robåten er mørken og sprukket, men lukter svakt av tjære og har en nokså ny grønn tilje i midten. Fjorden er også grønn og i bevegelse, fjellene oransje og gule av høsten - og øverst på toppene ligger dette første hvite vinterdrysset.

Heske lukter på båten.

Verdens eldste metafor

- Båter og skip er verdens eldste metaforer og har stor global symbolverdi. I Norge gravla vi folk i båter for at de skulle bli fraktet trygt til den andre siden, forteller Marianne Heske.

Hun er billedkunstner, konseptkunstner og en av Norges mest profilerte og internasjonalt anerkjente kunstnere. Heske leker med og forstyrrer folks begreper og båser.

Hun har flyttet en hel del konkrete objekter ut av sin sammenheng. En løe ble tatt fra hverandre og fraktet fra Tafjord til Paris. En diger stein har hun flyttet ut av landet til Italia, og et falleferdig hus fra Østfold ble plassert rett foran Stortinget med tittel *House of Commons*.

Nå skal hun som eneste kunstner stille

PROFIL

Marianne Heske

En av Norges mest profilerte og internasjonalt anerkjente billedkunstnere. En pionér innenfor konseptkunst.

Representert med 39 verk og tre større installasjoner i Nasjonalmuseets samling.

Hennes verk *Prosjekt Gjerdeløa* ble betegnet av Morgenbladet som ett av Norges 12 viktigste kunstverk etter 1945.

Fikk sitt internasjonale gjennombrudd med såkalte videomalerier. Har hatt en lang rekke utstillinger over hele verden. Statsstipendiat fra 2004.

Mange av hennes største verk er forflytningsprosjekter, og hun har vært inspirert av filosofen Ludwig Wittgenstein i hele sin kunstnerkarriere.

ut et verk på årets bokmesse i Frankfurt som åpner 16. oktober, hvor Norge er hovedland.

Og kunstverket er altså denne båten, som er så mørken at Heske mener den ikke kan kalles en båt lenger. Den ville ha sunket om den ble sjøsatt. Men den har fått tittelen *Wittgenstein's boat*.

- Vemodig at den skal dra nå

- Men er det hans båt?

- Det er mulig, eller det kan være fiksjon. Det og hvor gammel den er og hvilken type båt det er og hvem som har eid den, den slags er uvesentlig i denne sammenhengen, sier Heske.

Men filosofen Ludwig Wittgenstein, han har vært og er viktig for henne. Han hadde flere lengre opphold i Luster fra 1930-årene, og han bygde sitt eget lille hus på en veiløs knaus like i nærheten.

Han ville vekk fra det hverdagslige og maset i sivilisasjonen og oppsøkte den stille naturen og enkelheten. Og i huset i Skjolden frøs han, sultet og skrev også noen av sine aller største verk.

- Wittgenstein skrev at «om det man ikke kan tale, må man tie». Han søkte sannheten og prøvde å finne seg selv ved å møte ensomheten og isolasjonen her, sier Marianne Heske.

Som Wittgenstein er Heske opptatt av tankeforflytningsprosesser - Denkbewugungen.

- Han bruker litteratur, og jeg bruker gjenkjennelige metaforer som kunst, for å vise frem tankebevegelser og det som går dypere enn det som kan snakkes om.

- Jeg tror at noe av det nærmeste vi kommer sannheten, skjer gjennom poesi og kunst, for det er ikke begrensende, det åpner sinnet, sier Heske.

Prosjektkoordinator Øystein Høyheim kaster en svart og rød stropp rundt båten

- Den tåler ikke mange flere turer, sier prosjektkoordinator Øystein Høyheim.

→ **-Jeg så bildene, takket ja til rollen**

Astrup – Flammen over Jølster Det var maleriene til Nikolai Astrup (1880–1928) som gjorde at Broen-skuespiller Thure Lindhardt takket ja til hovedrollen i *Astrup – Flammen over Jølster*. Filmen har kinopremiere i morgen.

Dagens sitat
Arthur Schopenhauer, tysk filosof

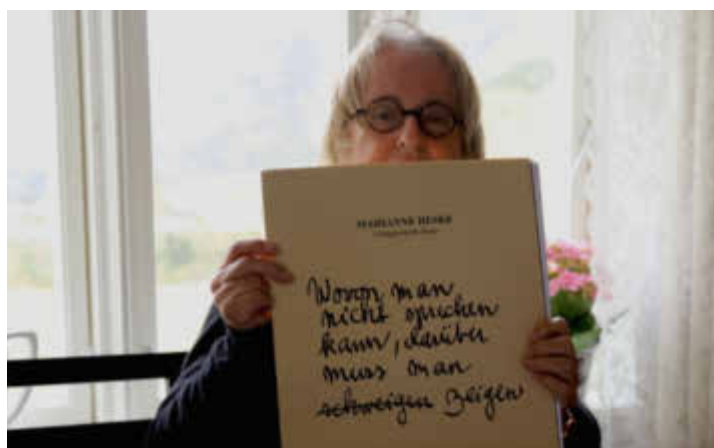
**Å preke moral er lett –
å begynne moral
er vanskelig**

Verket *Wittgenstein's Boat* i fjæra skal stilles ut på årets bokmesse i Frankfurt som åpner 16. oktober, hvor Norge er hovedland. Foto: Marianne Heske

Robåten er rundt seks meter lang, har hatt to par årer.

Heske viser frem katalogforsiden til verket. Sitatet hun har lekt med, er hentet fra filosofen Ludwig Wittgenstein.

Wittgenstein skrev at «om det man ikke kan tale, må man tie»

